GAZETA KRAKOWSKA

Nro 67.

z KRAKOWA DNIA 22 SIERPNIA 1824 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 9 Sierpnia.

Kommissyia Centralna Likwidacyyna Królestwa Polskiego.

Gdy podług §. 35 zasad Ustawą Rządu na dniu 27 Stycznia r. b. zapadłą, przepisanych, a przez Kommissyią Centralną Likwidacyyną pod dniem 9 Czerwca t. r. w pismach publicznych do powszechney wiadomości podanych, każda pretensyia usprawiedliwioną bydź winna oryginalnemi dowodami przez Władze do tego moc maiące wydanemi, wszelkie zatem dowody oryginalne tak te, które do Biora Kommissyi Likwidacyyney iuż złożone były, i na powrót przez właścicieli odebrane zostały, iako i te, które nie były składane, i w ręku prywatnych zostaią, a mianowicie:

a) Bony Francuzkie dziesięć tysięcznofrankowe i Kupony, w skutek Konwencyi Baiońskiey, oraz

b) Obligacyie hypoteczne skarbowe w r. 1808 przez Skarb Xięztwa Warszawskiego wydane, niemniey kwity na takowe pożyczki na obligacyie nie zamienione.

c) Bilety Kassowe Xięztwa Warszawskiego.

d) Certyfikaty byłey Kommissyi Centralney Likwidacyyney Xięztwa Warszawskiego.

e) Poświadczenia Kommissyi Woyskowey na zaległy żołd osobom woyskowym, oraz na długi po byłey Dyrekcyi Zywności woyska, Administracyi woiennej, Dyrekcyi Artylleryi i Inżynierów i t. p. osobom prywatnym wydane.

f) Kwity Rządu Cesarsko-Austryiackiego na pożyczkę woienną i liwerunek płatny udzielone, a w owym czasie na obligacyie pod tytułem Natural-Lieferungs und Kriegs-Darlenlehen-Obligationem nie zamienione, oraz obligacyie Rządu Austryiackiego w zamian za kapitały niegdy od Kahałów i Korporacyiów Zydowskich w Królestwie Polskiem i Okręgu Wolnego Miasta Krakowa położonych, należne, równie pretensyie z tego tytułu na obligi nie zamienione; zgoła wszelkiego rodzaiu bądź obligacyie i assygnacyie niezrealizowane, bądź kwity i świadectwa, i wszelkie inne dowody, za któremi posiadacze onych mniemaliby mieć prawo do zaspokoienia należytości im przypadaiącey, w oryginałach do Kommissyi Cen-

tralney, Likwidacyyne złożożone bydź winny. Ktokolwiek zatem wymienione powyżey i tym podobne posiada dowody, bądź iako właściciel, lub iako nabywca, winien takowe w terminie ustawą Rządu z dnia 25 Maia r. b. oznaczonym, to iest, naypóźniey do dnia 1 Stycznia przyszłego 1825 roku w oryginale w Kommissyi Centralney Likwidacyyney złożyć, w przeciwnym bowiem razie skutki z Artykułu 4 wspomnioney Ustawy wynikłe własney przypisze winie.

Ażeby zaś posiadaczom wspomnionych dowodów, nim sposob umorzenia długu kraiowego wskazanym będzie, nie ścieśniać możności wolnego swemi własnościami rozrządzenia, oświadcza Kommissyia Centralna Likwidacyyna, iż na złożone powyższego rodzaiu oryginalne dowody, poświadczenie drukowane, z wyrażeniem summy wydanem zostanie.

Nadmienia ieszcze Kommissyia Centralna Likwidacyyna, iż gdy stosownie do §. 15 zasad, pensyie wszelkiego stopnia Urzędników i Officyialistów tylko za czas rzeczywistey czynney służby policzone bydź maią, zatem każdy Urzędnik i Officyialista, którego pensyia zaległa, iest iuż podaną lub dopiero do Kommissyi Centralney Likwidacyyney podaną będzie, obowiązanym zostaie złożyć poświadczenie Władzy dzisieyszey, przy którey znayduią się akta Władzy owczesney Xięztwa Warszawskiego, iako rzeczywiście, w czasie, z ktorego pensyia zaległa pochodzi, był czynnym, lub z iakiego powodu, kiedy i na iak długi czasu przeciąg oddalił się z micysca urzędowania.

Jeżeli zaś pensyia iego nie była etatową, lecz z funduszów nadzwyczaynych, winien będzie nadto złożyć nominacyią lub urzędowe wezwanie Władzy właściwey, iako pensyia w takiey summie zapewnioną mu została.

Ninieysze ostrzeżenie ażeby każdego doszło wiadomości, w pismach publicznych i Dziennikach Woiewódzkich umieszczonem zostanie.

W Warszawie d. 6 Sierpnia 1824.

Radca Stanu, Prezes:
(podpisano) *Kalinowski.*
Sekretarz Jeneralny,
(podpisano) *Starzyński.*

Z Poznania d. 7 Sierpnia.

Nadesłane w tych dniach prawo stanowiące urządzenie stanów prowincyonalnych w Xięztwie Poznańskiem w całey rozciągłości umieszczone będzie w zbiorze praw. Tutay ie podaiemy w treści. Stany tego związku składaią się: *a)* z Xięcia Turn i Taxis, Xięcia Sułkowskiego i z Deputowanych od szlachty 5 razem osób 24; *b)* z Deputowanych od mieszczan z całey prowincyi, razem osób 16; *c)* z Deputowanych od reszty posiadaczy dóbr, chłopów maiących własność gruntową i wieczystych dzierżawców, razem osób 8; ogół osób 48. Urządzenie seymików do wyboru Deputowanych późniey nastąpi. Do kwalifikacyi na Deputowanego należy posiadłość gruntowa przez lat 10 przez niego lub tego od kogo odziedziczył posiadana; religiia chrześciiańska, lat 30 skończone; obywatelstwo w Prussach i dobre imie. Kwalifikacyia na Delegowanego od szlachty ze względu na posiadłośc dobr szlacheckich nie wymaga rodu szlacheckiego.

Prawo wybierania wymaga tych samych warunków; ale wiek dostateczny iest lat 24 i posiadłość nieruchoma nie przywiązana iest do czasu. Mogący należeć do kilku seymików maią wolny wybór, do którego chcą należeć. Wybieraiący i Deputowani osobiście swoie prawo wykonywać muszą. Deputowani wybieraią się na lat sześć; ale połowa odmienia się po trzech latach i liczbę uzupełnia nowy wybor. Członków zwołuie na seym Kommissarz Królewski; on seym zagaia, zamyka, podaie propozycyie, odbiera zdania, przedstawienia, prośby i zażalenia, ale na obradach nie iest obecny, którym przewodniczy Marszałek mianowany od Krola Jmci z pierwszego stanu. W pierwszych sześciu latach odbywa się seym co lat 2, poźniey podług potrzeby; trwałość poźniey się oznaczy. Na seymie większość stanowi; w przedmiotach zaś od Krola Jmci podanych, lub maiących bydź podanemi Krolowi, potrzeba iest ⅔ głosów. Podania na seym czynione bydź maią na piśmie. Co się uradziło na seymie, będzie ogłoszone drukiem. Deputowani dostaią koszta podróży i dyety. Przedmiotem obrad seymowych są proiekta przez Nayiaśnieyszego Pana do roztrząsnienia podane, które zadecydowane maią iść do sankcyi Królewskiey; tudzież prośby i zażalenia z interessu całey prowincyi wynikaiące.

Z *Petersburga d. 7 Lipca d. K.*

Nowy bank pożyczkowy, ustanowiony na mocy manifestu z dnia 4 Czerwca r. b. celem podania nowego wsparcia właścicielom posiadłości gruntowych, domow i rękodzielni, rozpoczął nowe swoie czynności d. 1 b. m. Ten zakład ma na celu ustalenie maiątków prywatnych, zachęcenie rolnictwa, rękodzielni i wszystkich gałęzi przemysłu.

Deszcze zrządziły ogromne szkody w Gubernii Moskiewskiey. List pod d. 16 Czerwca r. b. pisany z Mosolska w Gubernii Kałuzkiey, zawiera co następuie: — „ Dwie wielkie chmury, unoszące się nad naszem miastem d. 14 b. m. o godzinie 11 wieczorney, zrządziły nadzwyczayną ulewę, trwaiącą do godziny 2 po północy. Mała rzeka Możaik, płynąca przez miasto, wezbrała gwałtownie, a nurty iey porwały w iedney chwili 10 domów. Trudno iest opisać trwogę mieszkańców; widzieli z brzegu krewnych swoich bliskich zguby, nie mogąc im dać żadney pomocy. To zgubne zdarzenie pozbawiło życia 30 osób, wielka liczba ocaliła się na deskach, a innych osadziła woda na mieliznie. O godzinie 3 woda zaczęła opadać, a o 7 powróciła do swoiego łożyska. (*Cons. Imp.*)

U W. *Graff* wyszło z druku dzieło pod tytułem: *Badania w zakresie dzieiów cywilizacyi starożytney religiyney, polityczney i naukowey, ludów Azyi średniey a osobliwie Mogołow i Tybetan*; przez Izaaka Jakóba *Schmidta*. 8vo. Cena 10 rubli ass.

(*Z Kuryiera Litewskiego.*)

Gazeta Akademicka z dnia 25 b. m. umieściła Naywyższe reskrypta do Hrabiego Rumiancowa, Kanclerza Państwa, w brzmieniu następuiącem:

Hrabio Mikołaiu Piotrowiczu! Ze szczegolnieyszem zadowolnieniem otrzymałam list wasz i przy nim opisanie podróży okrętu Ruryka na około świata. Przyymuiąc to za nowy dowód statecznego waszego ku Mnie przywiązania, czu.

le wam za nie dziękuię, a razem oddaiąc zupełną sprawiedliwość pożytecznemu dla powszechnego dobra celowi, dla którego, znakomite podeymuiąc nakłady, podaliście P. Kotzebue sposobność dokonania tak ciekawey we wszystkich względach podróży. Z ukontentowaniem korzystam z tego zdarzenia dla ponowienia zapewnienia szczególnego poważenia i zupełney przychylności, z któremi zostaię zawsze wam przychylną. MARYA.

W Pawłowsku d. 4 Czerwca 1824 r.

Przyłączam życzenie Moie szczęśliwego odbycia zamierzoney przez was podróży, i dobrego zdrowia.

(Przypisek własnoręczny Nayiaśnieyszey Cesarzowey Jeymości.)

Hrabio Mikołaiu Piotrowiczu! Miałam ukontentowanie otrzymać opisanie podróży na około świata, którą odbył Kapitan Kotzebue na okręcie Ruryku, w celu wzbogacenia nauk i odkryć pożytecznych, na koszcie waszym. Z tem większą wdzięcznością i uwagą przyymuię tę tak pożyteczną ofiarę waszę, że ona podaie mi przyiemną okoliczność oświadczenia wam zupełney uwagi Moiey ku zasługom waszym i na nowo zapewnienia was o szczególney i stateczney Moiey uprzeymości. Zostaię ku wam przychylną. ELŻBIETA.

Carskie-Sioło d. 5 Czerwca 1824 r.

Przybyli do stolicy tuteyszey z Gruzina Minister Skarbu Jenerał Porucznik Kankryn, i Naczelnik sztabu osad woyskowych Jenerał Major Kleynmichel.

Z Paryża d. 5 Sierpnia.

Wczoray w południe była w St. Cloud pod prezydencyią Króla rada Ministrów, która przeszło godzinę trwała.

W dwóch ostatnich dniach ziściły się niektóre ważne wypadki, na które uwaga publiczności zwróconą była. D. 3 przyięła izba Parów budżet większością 109 głosami przeciw 3; i oddała go nazaiutrz J. K. Mci. Tegoż dnia wybor deputowanego od obwodu Paryzkiego padł na P. Dupont de l'Eure. Wczoray zakończone zostały tegoroczne posiedzenia izb i nakoniec nastąpiła oczekiwana zmiana Ministrów. Mianowanemi są: P. Clermont-Tonnere (dotychczasowy Minister morski) Ministrem woiennym; Xże Doudeauville (dotychczasowy Dyrektor poczty) Ministrem Domu Królewskiego; Marszałek Lauriston (dotychczasowy Minister Domu Królewskiego) Ministrem Stanu i Wielkim Łowczym; Baron Damas (dotychczasowy Minister woienny) Ministrem spraw zagranicznych (w mieysce oddalonego Vicehr. Chateaubriand); Hr. Chabrol Ministrem morskim; P. Vaulhier, dotychczasowy Dyrektor ceł, jeneralnym Dyrektorem poczty; P. Castelbajac jeneralnym Dyrektorem ceł; P. Martignac jeneralnym Dyrektorem wpisów; P. Moultier Posłem w Szwaycaryi. Niezmiennie na urzędach swoich pozostaią więc: Hr. Villele pierwszym i Skarbowym Ministrem, Hr. Corbiere Ministrem spraw wewnętrznych, a Hr. Peyronet Wielkim Pieczętarzem czyli Ministrem sprawiedliwości.

Do załatwienia znanego pytania, iakby Emigrantów wynagrodzić można? podał niedawno P. Guy sposób następuiący: Każdy właściciel dóbr narodowych złożyć ma w przeciągu lat pięciu w dziesięciu równych terminach dziesiątą część gruntowey własności, wraz z

prowizyią. Oprócz tego za pewną opłatą zapewnioną bydź mu ma własność. Z drugiey strony Emigranci i byli właściciele zrzec się maią przed odebraniem wynagrodzenia, iż żadney więcey do tych dobr pretensyi nie maią. Autor nazwał swe pismo iedynym sposobem do zagodzenia rzeczy; zaś Dziennik Konstytucyionista mowi, iż nazwać go był powinien iabłkiem niezgody.

P Pouillel czytał w Akademii rozprawę, w którey gorącość słońca od 1200, do 1500 stopni oznaczył.

Straszne ulewy d. 3 Lipca tak dalece przepełniły kanał w Fecamp, iż w iedney części miasta kilkanaście domów stało w wodzie i groziły obaleniem. Xiężna Berry, która właśnie w tym dniu przez to miasto przeieżdzała, o mało przymuszoną nie była zatrzymać się w swey podróży, gdyż osi iey powozu nurzały się w wodzie.

Eskadra Francuzka pod Viceadmirałem Duperre zawinęła d. 24 Lipca do Kadyxu.

Z rozporządzenia Królewskiego pod d. 4 b. m. utworzona zostanie rada admiralicy, która składać się będzie z 3 admirałów i dwóch byłych wielkorządców osad i pod prezydencyią Ministra morskiego załatwiać będzie nayważnieysze przedmioty tyczące się siły morskiey.

Układy z Haytańskiemi wysłańcami (wyraża Dziennik Konstytucyionista) zdaią się bardzo ieszcze bydź dalekiemi od ukończenia. Zządaią oni przed wszystkiem uznania ich niepodległości, a potem dopiero przystąpić chcą do ofiarowania pewney summy pieniędzy, handlowych korzyści i wynagrodzenia byłych właścicieli plantacyy. Francyia zaś słyszeć nie chce o niepodległości, ale podaie zresztą bardzo korzystne warunki, a temi są, ieżeli wierzyć można biegaiącem po celnieyszych kompaniiach ich odpisom: 1) Zniesienie na wieczne czasy niewoli; 2) Mieszkańcy St. Domingo otrzymaią polityczne i obywatelskie prawa Francyi; 3) Woysko pozostanie iak teraz iest urządzone i używać będzie równych z Francuzkiem honorów; 4) Europeyscy żołnierze nie będą do St. Domingo posełanemi, a kraiowi za granicę wyspy wysełanemi; 5) Prezydent i inni publiczni urzędnicy pozostaną przy swoich godnościach; 6) Zaden z byłych osadników nie może do St. Domingo powrócić, ieżeli formalnie nie przyrzecze, iż stosować się będzie do istnieiących tam ustaw. Względem prawa własności wydany zostanie ogólny przepis. 7) Dotychczasowy Prezydent Boyer będzie wielkorządcą wyspy. Mianowanie przyszłego Wielkorządcy nastąpi przez Króla z podanych przez Senat 3 kandydatów; 8) Porty będą podług dotychczasowych przepisów dla cudzoziemców otwarte i te przepisy mogą tylko bydź przez Senat na propozycyią Wielkorządcy zmienione; 9) Religiia Katolicka iest panuiącą; 10) Konstytucyia będzie przez Senat z przybraniem Kommissarzów Królewskich przeyrzaną. J. K. M. będzie proszony przyiąć i zatwierdzić w imieniu swoich zastępców takową konstytucyią.

List z Tangeru donosi, że Cesarz Marokański z bezprzykładnem przepychem przyiął naszego Konsula jeneralnego, P. Sourdeau. Traktaty między Maroko i Francyią ponowione zostały, tak iż

pomiędzy obiema państwami naylepsze zachodzi porozumienie.

Rossini wywiozł z Anglii 200,000 Fr. oprócz podarunków, ktore od przyiacioł muzyki otrzymał. Za dostawienie przyrzeczonych oper złożyć musiał 30,000 Fr. porękoymii.

— Dnia 7. —

P. Ravez, prezes izby Deputowanych, miał d. 5 posłuchanie u Króla. Potem pracował J. K. M. z Hr. Villele i nakoniec przeiechał się do Gorand. Tegoż dnia wprowadził Hr. Villele nowych Ministrów i Dyrektorów do Króla, ktorzy wykonali przysięgę.

Nowy Minister Domu Królewskiego Xże de la Rochefoucauld - Doudeauville, był podczas wybuchnienia rewolucyi Pułkownikiem, wyiechał za granicę z Xiążętami Francuzkiemi, a w r. 1814 był nadzwyczaynym Kommissarzem Krolewskim. Napoleon podczas 100dniowego swoiego panowania, mowił o nim, że iest nayszanownieyszym mężem Francyi i od wszystkich stronnictw poważany. W r. 1815 iako prezes obiorczego kollegium w departamencie Sekwany i Marny okazał wielką tęgość. W izbie Parów zawsze utrzymywał sprawę wolności. Poczta, na którey czele dotąd zostawał, winna mu wiele ulepszeń.

P. Tissot wyda w krotce historyczne i woyskowe Pamiętniki Carnota.

Akademiia w Vaucluse ponowiła na ten rok przeszłoroczne pytanie do nagrody, ponieważ nadeszłe rozprawy nie były zaspakaiaiącemi. Idzie bowiem o okazanie, iż w religii Chrześciiańskiey znayduie się więcey prawdziwey filozofii, niżeli w dziełach filozofów.

Od granic Hiszpańskich d. 1 Sierpnia.

Po odebraniu pisma od Jenerała Digeon z Madrytu odbył sztab Francuzki w cytadeli Barcellońskiey tayną radę.

Jenerał Kapitan Katalonii zabronił z rozkazu Króla nośić na przyszłość czapki *Cachuca* zwane, ktorych liberaliści zwykli używać.— Kataloniia otrzymała pozwolenie dostawienia kontyngensu do woyska przez dobrowolny zaciąg nie przymus.

Udzielona naprzód przez gazetę w Bordeaux wychodzącą wiadomość o oddaleniu kupcow Francuzkich z Biskai iest zupełnie zmyślona. Nigdy osiedli w Hiszpanii kupcy nie doznawali większego bezpieczeństwa iak teraz.

Od 2 dni rozchodzi się pogłoska, że około Mahon widziano przypływaiącą flotę Angielską z 3 do 4000 lądowego woyska. Z Barcelony wysłano tam okręt dla zasiągnienia dalszey wiadomości.

Z Madrytu d. 30 Lipca.

Rodzina Królewska zabawi w Sacedon do 2 Sierpnia, powróci na 8 dni do Madrytu, potem uda się do St. Ildefonse. W miesiącu Wrześniu udadzą się NN. Królestwo do Burgos, dla przyięcia odwiedzin Oyca Królowey naszey. Podczas bawienia w Sacedon Królowa, która iest od wszystkich bardzo kochana, rozmawia często z włościankami i dowiaduie się o stan ich życia. Pasterze gór Cuency złożyli Królowi adres podziękowania, że im okazał ich niewinną i pobożną Królowę Maryią Józefę Amaliią.

D. 17 przyiął Król w Sacedon nowego Rossyyskiego Posła P. Oubril i zaprosił go

na obiad do swego stanu. — D. 24 wyjechał ztąd przeszły Rossyyski Poseł, P. Bulgari. Zdaie się, że i dotychczasowy Poseł Angielski w krótce nas opuści.

W Bilbao przerwana została na chwilę spokoyność publiczna. Zapalono fabrykę stronnika Stanów i dopuszczono się zniewagi przeciw 6 konstytucyonistom. Dzielne środki Jenerała d' Orsay na czas ieszcze rzecz wstrzymały.

Nierozpuszczeni ieszcze żołnierze Królewskiey kupy Moralesa popełniaią w Estramadurze wielkie zdrożności. W górach Rondy i Malagi przerywaią bandy przeiazd podróżnych, zabieraią listy i pakiety. Jeden z adjutantów Jenerała Digeon poiechał pocztą do Koruny, dla rozbroienia tam z rozkazu Króla roialistów, którzy porwali się na Francuzów. Między Francuzkiemi i Hiszpańskiemi żołnierzami przyszło tu także d. 25 b. m przed koszarami do bitwy, w którey 5 Francuzów zabitych i 11 ranionych zostało. Nazaiutrz Jenerał Digeon posłał iednego z swych adjutantów z listem do Króla pod zasłoną strzelców.

D. 14 przybyły do Kadyxu z Hiszpańskie fregaty San Fernando i Vigorrena, które po róż z Hawanny odbyły w dniach 30tu. Obie przywiozły znaczne ładunki cukru, kawy i kakao. Na morzu napotkała ie fregata Sabina, która w kanale Bahama ścigało korsarskie okręty, a z tamtąd popłynąć chciała do twierdzy Ulloa. Mexykański Dyktator Bravo oczekuie ieszcze zawsze nad brzegami na przybycie Iturbida, iednakże dla braku pieniędzy nie może nic ważnego przedsięwziąść.

Upał ieszcze u nas nie zwolniał. Ciepłomierz okazuie pospolicie o godzinie w pół do 3ciey 33 do 34 stopni, a w niektórych prowincyiach nawet 35 do 38. W Estramadurze pozdechało wiele bydła z braku wody, a w wielu mieyscach żyto na pniu zetlało. Z tego powodu znacznie podniosła się cena żywności.

Z Lizbony d. 13 Lipca.

Król Hiszpański miał Dworowi naszemu mocne kazać uczynić przełożenie przeciw zwołaniu dawnych Stanow, ponieważ cała Hiszpaniia przykładem tym mocno wstrząśnioną zostanie. Król nasz ma iednak przy powziętym raz planie obstawać. Królowa znayduie się zawsze ieszcze w Cantuz i ma za sobą liczne stronnictwo.

Z Londynu d. 3 Sierpnia.

P. Straford Canning odpłynął dziś z swoim orszakiem na okręcie Herald do Petersburga.

Poseł Hiszpański, P. Zea - Bermudez, przed wyiazdem ztąd na urząd pierwszego Ministra Monarchy swego, podał rządowi naszemu mocne przełożenie przeciw wspieraniu wychodniów Hiszpańskich. Mimo tego iednak uchwalone zostało na radzie Ministrów, iak już wiadomo, dalsze ich wspieranie.

Od zamykaiącey eskadry port Algierski nadeszły doniesienia do 4 Lipca. Nadeszły iuż tam potrzebne bombowe i moździerzowe statki i poczynione są przygotowania do nastąpić maiącego niebawnie bombardowania. Algierzanie przygotowanemi zupełnie są do odporu, i sądzą iż obrona ich kierowana iest przez Francuzkiego renegata. Stoiący pod batteryią Bona woienny bryg Algierski, którego lud na ląd wysiadł, został

w nocy d. 24 Maia przez fregatę Naiade zabrany i spalony.

D. 31 z. m. Gubernator i dway znakomitsi urzędnicy z orszaku zmarłego Króla wysp Sandwichskich mieli posłuchanie u P. Canninga.

Obaliły się tu znówu dwa domy, zdarzenie, którego w innych kraiach niema przykładu.

Testament Napoleona wyszedł tu w tey chwili z druku. Jest on d. 15 Kwietnia 1821 datowany, i przez Napoleona, Montholon, Bertranda, pierwszego Kamerdynera Marchand i Prałata Vignali podpisany, do którego przydanych iest poźniey 7 kodycilów. Udzielamy z niego następuiące wyimki: "Umieram w Rzymsko-Apostolskiey wierze, w którey byłem od 50 lat wychowany i pragnę bydź nad brzegami Sekwany pogrzebany. — Skutki obu do Francyi wtargnień przypisać należy zdradzie Marmonta, Augereau, Talleyranda i Lafayetta; lecz przebaczam im. — Tak zwany rękopism z wyspy S. Heleny zawieraiący moie maxymy i mowy nie iest przezemnie napisany. Do sprawy przeciw Xciu Enghien sam byłem powodem, lecz moi przeciwnicy nie byliby inaczey postąpili. Dziękuię dobrey i przedziwney mey matce, Kardynałowi Fesch, braciom i siostrom za mianą zawsze o mnie troskliwość. Ludwikowi (byłemu Królowi Hollandyi) przebaczam za wydane w r. 1820 potwarcze pismo z wielu podsuniętemi dowodami.„ Z wielkiego poczetu odkazów przytoczamy następuiące: "Lordowey Holland rznięty kamień, który darował mi Papież Pius VI w Tolentino; Hr. Montholen 2 mill. Hr. Bertrand 500,000 Fr. Hr. Las Casas, cnotliwemu Chirurgowi Larrey, dzieciom walecznego Pułkownika Labedoyere, Prałatowi Vignali, Wierszopisowi Arnault, Jenerałowi Lallemand, Baronowi Bignon (którego upraszam o napisanie historyi dyplomatyki Francuzkiey od r. 1792 do 1815), Synowi lub wnukowi Jenerała Dugommier (który przed Tulonem dowodził, potomkom Adjutanta Muiron, który w bitwie pod Arcole obok mnie poległ, Hr. Lavalette, Jenerałom Drouet, Cambrone, Lefevre-Desnouettes, Hr. Real, Pułkownikowi Marbot, Synowi Xcia Istryi, Jenerałowi Rigaut, każdemu po 100.000 Fr.; broń moią, medale, srebro, łowcze potrzeby, 400 xiążek, &c. moiemu Synowi, co wszystko ma mu bydź oddanym, skoro doydzie lat 16; Cesarzowey Maryi Ludwice, ktorą zawsze kochałem, móy halsztuk; X.iu Hieronimowi starożytną rękoiść, &c; córce Diuroka 200.000 Fr; tyleż mieszkańcom Brienne, którzy podczas bitwy wielkie ponieśli szkody; pierwszemu moiemu Kamerdynerowi Marchand 400.000 Fr. ktory służył mi zawsze przychylnie, i pragnę, aby ożenił się z wdową, siostrą lub córką oficera dawney mey gwardyi. O prywatnych moich dobrach, których mi ustawy Francuzkie wydrzeć nie potrafią, a których wartość przeszło 200 mill. Fr. wynosi, da były móy Podskarbi, Baron de la Bouillerie wyiaśnienie. Z tych ma bydź połowa pomiędzy żyiących ieszcze officerów i żołnierzy woyska Francuzkiego, którzy od r. 1792 do 1815 chwalebnie walczyli, podzielona, a druga pomiędzy miasta Elsacyi, Burgundyi, Lotaryngii, Franchcomte, Szampanii, Isle de France i Delfinatu, które przez wtargnienie nieprzyiacielskie ucierpiały. Miasta Meri i Brienne otrzymać maią po 1 mill.„ Pomiędzy poiedyńczemi rzeczami, które w podarunku odkazał, znayduią się: pałasz Sobieskiego; szpada, którą nosił pod Austerlitz; kubek, który d. 20 Marca 1815 na Królewskim stole znaleziony został; 2 zegarki z łancużkami z włosów Cesarzowey; kapelusz Henryka IV. Wstęga legii honorowey, &c.

DODATEK DO N^ro 67. GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 22 SIERPNIA 1824 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Rzymu d. 25 Lipca.

Oyciec S. wydał pod 17 Maia Breve na rzecz Jezuitow. Zaczena ona się od słow *Cum multa in urbe* i nakazuie oddać Jezuitom iako wieczysty dar założone przez Grzegorza XIII Kollegium Rzymskie z należącemi do niego Oratorium, Muzeum, gwiazdopatrznią i bibliioteką. Jezuici maią tam iak w r. 1773 dawać nauki; dawny plan nauk pomnożony tylko iest 3 przedmiotami, toiest wymową kaznodzieyską, fizyką i chemiią. Corocznie pobierać będzie to kollegium ze Skarbu 12,000 talarów Rzymskich. Zakon ten ma m c tworzyć doktorów teologii. Nauki rozpoczną się w Listopadzie. Oprócz tego zakładu założony ieszcze bydź ma drugi dla szlachty; w Tivoli wyznaczony iuż nań został dom wieyski; Jezuici będą także nim kierować.

Z Londynu d. 6 Sierpnia.

Nie zprawdziła się wiadomość, iakoby wysłanie P. Morier do Mexyku było odłożonem; odpłynął owszem z Portsmutu na fregacie Diamont na mieysce swoiego przeznaczenia.

P. Fryderyka Lamb przeznaczaią na Posła do Madrytu w mieysce P. A'Court.

D. 3 b. m. nadzwyczayny goniec pobiegł z pismami do Ankony.

Na pocztowym statku z Lizbony, który przywiózł listy do 18 Lipca, powrócił Lord Beresford do Anglii. Powrót iego dla teraźnieyszych tam stosunków zdaie się bydź nader ważnym. Prywatne listy opisuią położenie Portugalii na pozór spokoynem. Plan ogłoszenia Lizbony wolnym handlowym portem został do dalszego czasu odłożony. Przeciw zwołaniu Stanów zdaie się iakiś wstręt zachodzić, i sądzą, iż gdy się zgromadzą, Królowa znaydzie w nich potężne stronnictwo. W takiem położeniu rzeczy zaniechano więc myśleć o wyprawie przeciw Brazylii.

Prawie wszyscy nasi Ministrowie roziechali się częścią na wsie, częścią na dalsze podróże. Wczoray przybyli iednak do miasta P. Canning i Lord Liwerpool i pracowali w swoich wydziałach. P. Hurtado, Kolumbiyski Minister, rozmawiał z pierwszym w iego kancelaryi.

Gazeta Goniec twierdzi z pewnością, iż układy o nową pożyczkę w Paryżu dla Hiszpanii zupełnie zerwane zostały.

Do Liwerpoola przywieziono niedawno pierwszą Kolumbiyską miedź z Puerto - Cabello.

P. Robert Wilson iedzie na stały ląd za gabinetowym paszportem. — Podróż P. Huskisson nad Ren ma mieć cel polityczny.

W hrabstwie Hampshire grassuie naturalna ospa.

Pocztowy statek z Jamaiki przywiozł pod d. 12 Czerwca wiadomość o odkryciu nowego spisku Murzynów w kilku tamteyszych plantacyiach. Hersatowie uciekli do lasów i władze wyznaczyły po 150 dolarów nagrody za przyprowadzenie każdego. Czynność woyskowego gubernatora zapobiegła iednak dalszey obawie. — Przez Jamaikę nadeszły także doniesienia z Kolumbii. Konsul Francuzki, P. Chasseriau, przybył na fregacie Flora o 44 działach do Kartageny i udał się ztamtąd do Santa Fe de Bogata. P. Chasseriau był dawniey mieszkańcem Kingston, gdzie uzyskał powszechny szacunek mieszkańców. Kongres Kolumbiyyski uchwalił urządzenie 50,000 woyska, ieżeliby oswobodzenie Peru takiey siły wymagało. Angielski Konsul Jeneralny w Bogata rozesłał wszystkim Angielskim Konsulom w portach Kolumbiyskich instrukcyie, dla rozpoczęcia obowiązków. Traktat przymierza między Kolumbiią i Mexykiem został przez Kongres zatwierdzony.

Prywatne listy z Guatimala donoszą o odkrytym tam spisku na wrócenie tey prowincyi pod panowanie Hiszpańskie. Spiskowi byli w porozumieniu z Torre Tagle i roialistami w Peru.

Kolumbiyski szoner Santander przyprowadził do la Guaira w połowie Czerwca zabrane trzy bogato wyładowane Hiszpańskie okręty płynące z Hawanny do Hiszpanii. Dwa z nich maiące po 16 dział zabrane w nocy zostały. Ładunek ich oprócz gotowizny szacuią do 250,000 dolarów. Na iednym z nich znaleziono 80,000 piastrów w gotowiźnie.

Poseł Kolumbiyski, Pan Salazar, wraz z swoim Sekretarzem, P. Valenilla, przybył do Wasingtonu. — Nowa celna taryffa północney Ameryki wzięła moc swoią od 30 Czerwca. — Czterdziesta osma rocznica niepodległości północney Ameryki obchodzona była przez ligę z naywiększą uroczystością.

Z Nowegojorku d. 1 Lipca.

Uzbroiona tu bydź ma śpieszno eskadra z 7 woiennych okrętów, pomiędzy któremi okręt Karolina północna o 74 działach i fregata Konstelacyia o 44 działach; lecz przeznaczenie iey niewiadome.

Na przyięcie Jenerała Lafayetta czynione tu są przygotowania, i oddział Amerykańskiego woyska otrzymał nazwisko gwardyi Lafayetta.

Gazety nasze zazdroszczą wpływu Anglii w Mexyku i naganiaią nasz rząd, iż nie posłał tam zręcznego dyplomatyka.

Z Bruxelli d. 2 Sierpnia.

Zapewniaią, iż w krótce wyydzie Królewskie rozporządzenie zabraniaiące wprowadzania do Niderlandów wszelkich towarów Francuzkich.

Poseł Bawarski wyiechał wczoray ztąd na nowe swoie przeznaczenie do Petersburga.

W okolicach Ardenen tak wiele pokazało się myszy polnych, iż lękaią się aby zboża nie zniszczyły.

Z Hoogstraeten, iedney z Niderlandskich osad dla ubogich, piszą co następuie: "Wszystko wzbudza tu zadziwienie w odwiedzaiących codziennie tę osadę cudzoziemcach: Ozimina bardzo dobrze się udała i iuż iest porzęta. Ziemniaki okazuią się nader piękne; owies tylko, któremu wiosienna susza zaszkodziła, nie będzie tak dobry iak się spodziewano. Zresztą wszystko okazuie tu naypięknieyszy widok. Budowa środkowego gmachu, któ y mieścić w sobie będzie 1000 żebraków, daleko iuż iest posunięta i spodziewać się należy, iż przed Październ kiem będzie ukończona.,,

Z Hagi d. 7 Sierpnia.

Mówią tu o zawrzeć się maiącym traktacie handlowym między Królestwem Niderlandskiem i Angliią.

Stosownie do woli Króla otworzony teraz został dla Ewanielickich mieszkańcow Leodyium kościół Ewanielicki, w ktorym służbę Bożą odbywa tymczasowo Pastor tamteyszey osady.

Do portu Antwerpii nie zawinęło w miesiącu Lipcu iak 43 okrętów.

Wielkorządca Batawii wydał pod d. 14 Lutego oznaymienie, iż wszelkie wełniane i bawełniane fabrykaty, czyli one przywożone będą na Niderlandskich lub obcych okrętach z obcych mieysc na zachodzie przylądka Dobrey Nadziei leżących, podlegaią opłacie celney po 25, a przychodzące z mieysc na wschodzie tegoż przylądka po 35 od sta wartości.

Z Chrystianii d. 2 Sierpnia.

Królewic Następca tronu i Małżonka iego powrócili tu wczoray w pożądanym stanie zdrowia.

Radca Stanu Holst został członkiem Norwegskiego rządu w Chrystianii, a Radca Stanu Fasting na mieyscu iego członkiem oddziału Rady Stanu Norwegskiey w Sztokolmie.

Hr. Essen umarł niedawno w Udewalla w Szwecyi.

Z Doberan d. 2 Sierpnia.

W poniedziałek po południu przybyli tu Xięztwo Jchmość Kambridgi, a w piątek po południu Wielka Xiężna Strelicka. Wysocy obcy goście iadaią codziennie w nowey Sali P. Medini, gdzie bywa zawsze liczne towarzystwo.

Od brzegów Menu d. 8 Sierpnia.

D. 6 b. m. wieczorem Wielki Xże Rossyyski Konstanty w podróży swey do Ems przybył do Frankfortu. Poprzedziła go tam Małżonka iego Xiężna Łowicka, i zaraz udała się w dalszą tamże drogę.

W Nadreńskich okolicach żalą się, iż w życie zerzęto wiele zdziebeł bez kłosów. Naystarsi gospodarze pierwszy raz tego doświadczali i nie mogą temu nadać przyczyny; lecz naypewniey, że nieznaiome dotąd robactwo one poziadało.

Deputacyia od kupców Moguncyi do Xcia Metternich wysłana, odebrać miała od tego Xcia zapewnienia, iż Europeyscy Monarchowie nie maią święte-

szego celu nad utrzymanie dzieła swoiego; to iest utwierdzenia w naymnieyszych stosunkach nadal powszechnego pokoiu.

Od granic Tureckich d. 24 Lipca.

O zagatkowem postępowaniu Greków przy opanowaniu przez Turków wyspy Jpsary, zawiera Gazeta Powszechna z listu swoiego korrespondenta takie wyjaśnienie: Głęboko ułożona zdrada przez ich sprzymierzyńców oddała ich pod miecz Turecki. W Stambule wiedziano iuż przed 4 tygodniami co nastąpi. Kapitan Basza będąc pewny swey sprawy, mógł zatem śmiało odpowiedzieć Dowodcy siły morskiey Francuzkiey P. Rumigny, który mu odradzał uderzenia na Jpsarę: wiem co mam czynić i czego się obawiać. Jakoż zprawdziła się iego ufność. Będący w służbie Greków Mitelenczykowie i Rumeliioci zagwozdziwszy wprzód w mieyscu wylądowania działa, przywołali w nocy z d. 2 na 3 Lipca Kapitana Baszę, daiąc na pozór odpór. Jpsarioci zniewolonemi przez to zostali cofnąć się do klasztoru S. Mikołaia, gdzie znaydowały się ich żony i dzieci, zapasy broni i prochu. Wyciętemi aż do kilku set zapalili sami składy prochu, przez co razem batteryie zburzone zostały. Członki rządu uratowały się na około 40 statkach z 600 ludzi na wyspę Samos. Reszta żyiących poległa częścią pod żelazem Tureckiem, częścią od własney ręki, gdyż część klasztoru została na powietrze wysadzona, a druga przypadkiem w całości pozostała. Lecz i zdraycy sami, Albańczykowie, odebrać mieli zasłużoną nagrodę, bo roziedli Azyianie wycinali wszystkich żyiących na wyspie, i gdy Albańczykowie wzięli się do obrony, było iuż zapoźno. Lubo wyspa Jpsara, w gruzy zamieniona, nie może mieć teraz żadnego w woyskowym względzie dla zdobywcy znaczenia, niemniey iednak przyiemne iest Sułtanowi iey posiadanie, co okazał przez udarowanie Bimbaschi, który pierwszy przywiozł o tem wiadomość, tabakierą w wartości 15,000 piastrów. Piękną wyspę Samos spotka zapewne w krotce taki sam los co Jpsarę. Uszli tam Jpsarioci nie wiele przyłożyć się mogą do iey obrony, gdyż od strony lądu 16 tysięcy Turków pod Scala - Nuova stoiących wspierać będą przedsięwzięcie Kapitana Baszy, przeto wszystkiego lękać się należy. (Samos i Jpsara zamieszkanemi ieszcze są, równie iak inne wyspy Archipelagu, od pomięszanych potomków dawnych Helenistow.)

Dostrzegacz Smirneński zaczął znowu od 1go Lipca wychodzić i zarzuca Jpsaryiotom tchorzowstwo; lecz ten zarzut nie iest dotąd usprawiedliwiony.

Teatr Narodowy.

W Niedzielę dnia 22 Sierpnia 1824, Towarzystwo Artystów Dramatycznych ze Lwowa przybyłe, będzie miało zaszczyt dać pierwsze przedstawienie Opery w 1 akcie z francuzkiego z muzyką Nicolo Isouard: *Rendez-Vous na przedmieściu,* po którey nastąpi Komedyia w 1 akcie z francuzkiego: *Mąż pomocnikiem w miłostkach swey żony.* Zakończy widowisko Operetka komiczna, z francuzkiego naśladowana przez Xaw: *Godebskiego*, z muzyką sławnych kompozytorów: *Miłostki Ułańskie.*